

Sygn. akt III AUa 1352/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 listopada 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Ewelina Kocurek - Grabowska (spr.)
Sędziowie	SSA Marek Żurecki SSA Irena Goik
Protokolant	Beata Kłosek

po rozpoznaniu w dniu 19 listopada 2015r. w Katowicach

sprawy z odwołania Zakładu (...) Sp. z o.o. w G. (Zakład (...) Sp. z o.o. w G.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

przy udziale zainteresowanych: L. W., A. W., E. W., (...) Sp.J. w D.

o ustalenie płatnika składek i podstawę wymiaru składek

na skutek apelacji Zakładu (...) Sp. z o.o. w G.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach

z dnia 23 marca 2015r. sygn. akt VIII U 860/14

oddala apelację.

/-/SSA I.Goik /-/SSA E.Kocurek-Grabowska /-/SSA M.Żurecki

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 1352/15

UZASADNIENIE

Decyzjami z dnia 12 lutego 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. ustalił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne zainteresowanych L. W., A. W., E. W., będących pracownikami Zakładu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G., w związku z wykonywaniem przez nich pracy na rzecz własnego pracodawcy Zakładu (...) Sp. z o.o. w G. na podstawie umowy cywilnoprawnej - umowy zlecenia zawartej z (...) Spółka Jawna z siedzibą w D..

W uzasadnieniach wyżej wymienionych decyzji oddział podniósł, że w toku postępowania kontrolnego ustalono, iż płatnik składek nie uwzględnił do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia przychodu z tytułu umowy cywilnoprawnej łączącej zainteresowanych z płatnikiem (...) Sp. J. z siedzibą w D., uzyskanego w okresach wskazanych w decyzjach, albowiem zainteresowani świadczyli w ramach umowy zlecenia pracę na rzecz tego płatnika składek, z którymi pozostawali w stosunku pracy, tj. (...) Sp. z o.o., wobec czego po stronie tego właśnie płatnika istniał obowiązek opłacania składek od przychodu z tytułu umowy o pracę i umowy zlecenia.

Od w/w decyzji odwołania złożył Zakład (...) Sp. z o.o. w G., jako płatnik składek, domagając się ich zmiany i wyłączenia z podstawy wymiaru składek przychodów uzyskiwanych przez zainteresowanych z tytułu umowy zlecenia, zarzucając w/w decyzjom naruszenie przepisów ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015r., poz. 121), w tym art. 8 ust. 2 a oraz naruszenie przepisów proceduralnych Kodeksu postępowania administracyjnego. Zgłoszony przez odwołującą zarzut nieprawidłowego określenia przez organ rentowy wysokości podstawy wymiaru składek dla zainteresowanych odpadł w toku procesu, wobec złożonego na rozprawie w dniu 20 marca 2015r. przez pełnomocnika pozwanej oświadczenia o niekwestionowaniu podstawy wymiaru ustalonej w decyzjach.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. w odpowiedziach na odwołania wniósł o ich oddalenie, podtrzymując swe dotychczasowe stanowisko. W uzasadnieniu ZUS szczegółowo wskazał ustalenia poczynione w trakcie postępowania wyjaśniającego, na których oparł wnioski zaskarżonej decyzji oraz odnosząc się do argumentacji odwołującej spółki zawartej w odwołaniu, powołując się przy tym na postanowienie SN z 14 stycznia 2010r. o sygn. akt II UK 238/09.

Sąd Okręgowy w Gliwicach wezwał do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanego (...) Sp. J. z siedzibą w D..

Sąd połączył sprawy zainicjowane w wyniku złożenia odwołań od wskazanych powyżej decyzji, tj. sprawy o sygn. akt: VIII U 860/14, VIII U 861/14 i VIII U 862/14, celem ich rozpoznania i rozstrzygnięcia pod wspólną sygn. akt VIII U 860/14.

Zainteresowani L. W., A. W. i E. W. poparli odwołania.

Wyrokiem z dnia 23 marca 2015r. Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach oddalił odwołania.

Sąd ustalił na podstawie: akt Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, w tym akt kontroli i zawartej w nich umowy o świadczenie usług z dnia 31 października 2005r., odpisu z Krajowego Rejestru Sądowego nr 0000150182 na dzień 21 lutego 2014r., kserokopii umów zleceń, kartotek i list wynagrodzeń dołączonych do każdej z połączonych spraw, oryginałów umów zleceń, wydruków ZUS, ZWUA i ZZA, kart stanowiskowych pracy, imiennego wykazu osób wykonujących umowy zlecenia dla (...), zeznań świadków: P. Z. i T. B., przesłuchania zainteresowanych L. W., A. W. i E. W., że odwołujący Zakład (...) Sp. z o.o. w G. w dniu 24 października 2013r. zmienił nazwę na Zakład (...) Sp. z o.o. w G..

Dalej Sąd ustalił, że odwołująca i (...) Sp. J. zawarli w dniu 31 października 2005r. umowę o świadczenie usług, której przedmiotem było:

- wykonywanie usług przemysłowych według wykazu, jak w załączniku nr 3 do umowy,

- prace porządkowe w obiektach administracyjnych, łaźniach, umywalniach, szatniach, ubikacjach, głównych ciągach komunikacyjnych w halach produkcyjnych, określone w załączniku nr 1 do umowy.

Zgodnie z załącznikiem nr 3, usługi przemysłowe obejmowały prace spawalnicze, obróbkę mechaniczną, prace ślusarskie, obróbkę tokarską, prace montażowe, naprawcze, obróbkę ciepło-mechaniczną, prace transportowe, prace robotników magazynowych, suwnicowych i podsuwnicowych. Natomiast załącznik nr 1 zawierał wykaz prac porządkowych oraz czas i częstotliwość ich wykonywania.

Strony umowy określiły sposób rozliczenia za usługi w formie wynagrodzenia umownego według odpowiedniej stawki godzinowej (określone w 31 aneksach do umowy) zgodnie z załącznikiem nr 3 (za usługi przemysłowe), bądź według kwoty ryczałtowej (za prace porządkowe), wypłacanego w terminie 14 dni od wystawienia faktury. Rozliczenia miały następować za okresy miesięczne, na podstawie ilości godzin uwzględnionych w miesięcznym protokole dotyczącym wykonania prac (załącznik nr 2 do umowy) albo w oparciu o protokół wykonania prac porządkowych.

Sąd ustalił również, że prace będące przedmiotem umowy miały być wykonywane w obiekcie zleceniodawcy przy wykorzystaniu pomieszczeń socjalnych należących do zleceniodawcy. Nadto, dozór techniczny Zakładu (...) Sp. z o.o. zobowiązany był do nadzorowania i odbioru technicznego oraz potwierdzenia wykonywanych prac. Zleceniodawca zobowiązał się również do przeprowadzenia wstępnego przeszkolenia teoretycznego i instruktażowo- stanowiskowego w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisów przeciwpożarowych oraz od dostosowania stanowisk pracy do wymogów bhp.

Umowa została zawarta na czas nieokreślony i mogła zostać rozwiązana z trzymiesięcznym terminem wypowiedzenia. Nadto, wcześniejsze rozwiązanie umowy mogło nastąpić w przypadku rażącego łamania jej zasad przez jedną ze stron lub w przypadku porozumienia stron.

(...) Sp. J. w D., w ramach prowadzonej działalności, zawierała terminowe umowy zlecenia z pracownikami (...) Sp. z o.o., w tym z zainteresowanymi, m.in. na wykonywanie usług produkcyjnych - na okres jednego miesiąca. Na odwrocie każdej z umów zlecenia zamieszczono rachunek za wykonanie prac zgodnie z umową. Umowy cywilnoprawne sporządzane były na piśmie i podpisywane dopiero po zakończeniu okresu rozliczeniowego - miesięcznego, po ustaleniu kwoty należnej za pracę wykonaną, stanowiącą iloczyn ustalonej stawki godzinowej i ilości przepracowanych w danym miesiącu godzin, w oparciu o ewidencję czasu pracy, prowadzoną przez odwołującego na podstawie kart zegarowych wydawanych pracownikom. Dane o przepracowanych ponad umowy o pracę godzinach przekazywano z biura ruchu zakładu (...) do spółki (...), a na tej podstawie wystawiano fakturę na odwołującą, powiększoną o marżę spółki (...). Wynagrodzenie naliczono dla wszystkich pracowników, bez względu na formę wypłaty z tym, że pracownikom posiadającym konto bankowe wynagrodzenie przelewała firma (...), a pracownikom, którzy nie posiadali konta - wypłacał wynagrodzenie w gotówce pracownik odwołującej. Rozliczeń dokonywano po zakończonym miesiącu pracy.

Spółka (...) Sp. J. zawierała następujące umowy terminowe-jednomiesięczne z zainteresowanymi:

- L. W. - 6 umów w okresie od lipca do grudnia 2010r.,
- A. W. - 15 umów w miesiącach: styczeń-luty, kwiecień, od czerwca do września i od listopada do grudnia 2008r., od stycznia do lutego 2009r., a w roku 2010r.: od lipca do września,
- E. W. - 8 umów w okresie od maja do grudnia 2010r.

Zainteresowani w powyższych okresach pozostawali w stosunkach pracy

z Zakładem (...) Sp. z o.o. w G., zajmując odpowiednio stanowiska: L. W. - robotnika transportowego, A. W. - wycinacza, a E. W. - suwnicowego-dźwigowego.

Również Sąd ustalił, iż w ramach zawartych umów zlecenia zainteresowani wykonywali te same czynności, na tych samych stanowiskach pracy i przy użyciu tych samych narzędzi, co w ramach zawartych umów o pracę z (...) Sp. z o.o. w G., z tym, że w ramach nadgodzin, poza normatywnym czasem pracy. Kierownicy zakładów pracy decydowali o potrzebie wykonania dodatkowej pracy przez zainteresowanych, bądź po zakończeniu pracy na rzecz odwołującej, bądź w wolne dni, a następnie pracę te nadzorowali. Zainteresowani nie poznali osobiście żadnego pracownika z (...) Sp. J. w D..

W okresie od 25 czerwca 2013r. do 26 sierpnia 2013r. organ rentowy przeprowadził kontrolę u odwołującej. Przedmiotem kontroli było ustalenie prawidłowości i rzetelności obliczania, potrącania i opłacania składek i wpłat, do pobierania których zobowiązany jest wyżej wymieniony organ rentowy, zgłaszania do ubezpieczeń społecznych i do ubezpieczenia zdrowotnego, ustalanie uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych i wypłacanie tych świadczeń oraz dokonywanie rozliczeń z tego tytułu, prawidłowość i terminowość opracowywania wniosków o świadczenia emerytalne i rentowe oraz wystawianie zaświadczeń.

Powyżej omówiona kontrola została przeprowadzona po uzyskaniu informacji z ZUS Oddział (...). O wynikach przeprowadzonej przez ten organ kontroli u płatnika składek (...) Sp. J., na okoliczność zasadności odprowadzania składek na ubezpieczenie zdrowotne od zleceniobiorców-pracowników, (...) Sp. z o.o. przekazał organowi rentowemu w Z. wykaz przychodów uzyskanych przez zainteresowanych z tytułu umów zleceń.

Konsekwencją kontroli przeprowadzonej przez ZUS Oddział (...) było złożenie korekt do dokumentów zgłoszeniowych i wyrejestrowanie zgłoszonych zleceniobiorców z ubezpieczenia zdrowotnego, przynajmniej, iż praca wykonywana przez zleceniobiorców była rzeczywiście wykonywana na rzecz (...) Sp. z o.o.

W następstwie przeprowadzonego postępowania organ rentowy wydał skarżone decyzje ustalające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne. Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowiła sumę wynagrodzenia wynikającego z umów o pracę zawartych przez zainteresowanych z Zakładem (...) Sp. z o.o. w G., które zostało podane przez płatnika składek do ZUS jako „podstawa emerytalna” i z umów zlecenia zawartych przez zainteresowanych z (...) Sp. J. w D., w ramach których zainteresowani wykonywali pracę na rzecz swojego pracodawcy, tj. Zakładu (...) Sp. z o.o. w G., z którym pozostają w stosunku pracy. Natomiast, podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne została pomniejszona o 13,71 %, tj. w części składek finansowanych przez ubezpieczonego.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie płatnika składek Zakładu (...) Sp. z o.o. w G. nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd wskazał, że zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym oraz obliczania i opłacania składek reguluje ustawa z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2015r., poz. 121 ze zm.).

Objęcie obowiązkiem ubezpieczeń społecznych (emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu) pracowników wynika z przepisów w/w ustawy tj. art. 6 ust. 1 pkt 1 (podleganie ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowym); art. 11 ust. 1 (podleganie ubezpieczeniu chorobowemu), art. 12 ust. 1 (ubezpieczeniu wypadkowemu); art. 13 pkt 1 (zakres czasowy podlegania ubezpieczeniom). Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym

od osób fizycznych (art. 18 ust. 1 i 3 oraz art. 20 ust. 1 u.s.u.s.).

Do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne pracowników, zgodnie z art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. świadczeniach opieki zdrowotnej, finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2008r., Nr 164 poz. 1027 ze zm.) stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe pracowników, przy czym podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne pomniejsza się o kwoty składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i chorobowe, potrąconych przez płatników, zgodnie z przepisami ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Podniósł, że podstawą wydania decyzji były przepisy ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U z 2009r., Nr 205, poz. 1585 ze zm.), a obowiązek obliczania, potrącania, rozliczania i opłacania należnych składek za każdy miesiąc kalendarzowy z dochodów ubezpieczonych, spoczywa na płatniku składek (art. 46 ust. 1 u.s.u.s.).

Następnie Sąd wskazał na treść art. 8 ust. 1 ustawy, zgodnie z którym za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, z zastrzeżeniem ust. 2 i 2a. Zgodnie z art. 8 ust. 2 a, za pracownika, w rozumieniu ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

Sąd uznał za bezsporne, iż w okresach wskazanych w zaskarżonych decyzjach (...) Sp. J. w D. zawarła z zainteresowanymi L. W., A. W., E. W. umowy zlecenia. Poza sporem pozostaje okoliczność, iż zainteresowani pozostawali w stosunku pracy z Zakładem (...) Sp. z o.o. w G. i wykonywali na rzecz tej spółki pracę w ramach umowy zlecenia z (...) Sp. J.

Sąd zauważył, że istota sporu w niniejszej sprawie sprowadzała się do ustalenia, czy do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia należy uwzględnić przychód uzyskany przez zainteresowanych w ramach realizacji umowy zlecenia. Odnosząc się do zastosowanego w sprawie przepisu art. 8 ust. 2a ustawy o s.u.s., spornym była, w ocenie Sądu Okręgowego, interpretacja wykonywania przez zainteresowanych w ramach umowy cywilnoprawnej pracy na rzecz pracodawcy, z którym pozostawali w stosunku pracy.

Wobec odpadnięcia w toku sprawy zarzutu odwołującej dotyczącego prawidłowości sposobu wyliczenia podstawy wymiaru składek w zaskarżonych decyzjach, kwestia ta - jako ostatecznie niesporna - nie stanowiła przedmiotu badania Sądu.

Rozważania prawne Sąd rozpoczął od interpretacji przepisu art. 8 ust. 2a, który stanowił podstawę prawną wydanych decyzji ZUS.

Zdaniem Sądu, przepis ten nie tylko rozszerza pojęcie „pracownika”, ale też kreuje definicję pracowniczego tytułu obowiązkowych ubezpieczeń społecznych, łącząc obowiązek podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom, jako pracownika z aktywnością pracownika w ramach stosunku pracy oraz dodatkowo w ramach umowy cywilnoprawnej zawartej przez niego z pracodawcą lub osobą trzecią, ale wykonywaną na rzecz pracodawcy. Sąd podzielił stanowisko zawarte w tej kwestii przez Sąd Apelacyjny w Krakowie w uzasadnieniu wyroku z dnia 13 lutego 2013r. (sygn. AUa 1142/12, Lex 1282660), że „objęcie definicją pracownika - oczywiście dla potrzeb prawa ubezpieczeń społecznych - nie tylko pracowników w znaczeniu, jakie temu pojęciu nadają przepisy Kodeksu pracy, ale także osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych (min. agentów, zleceniobiorców, wykonawców dzieła) oznacza jednocześnie rozszerzenie

pracowniczego tytułu obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom społecznym, co wpływa na sposób ustalania podstawy wymiaru składek na to ubezpieczenie (...) oraz, że „skoro w sytuacjach, do których odnosi się art. 8 ust. 2 a ustawy systemowej mamy do czynienia z jednym, szeroko pojętym pracowniczym tytułem obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom społecznym, to konsekwentnie w art. 18 ust. 1 a nakazano w stosunku do takich ubezpieczonych uwzględnienie w podstawie wymiaru składek również przychodu z tytułu umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przypisy dotyczące umowy zlecenia lub umowy o dzieło”.

Powołując się na orzecznictwo, Sąd zauważył, że utrwalony jest pogląd, że „hipotezą normy prawnej, wynikającej z art. 8 ust. 2 a u.s.u.s. objęte są dwa rodzaje relacji pomiędzy zainteresowanymi podmiotami:

- pierwszą jest sytuacja, gdy oba stosunki (pracowniczy i cywilnoprawny) dotyczą tych samych podmiotów jednocześnie występujących wobec siebie w roli pracodawcy-zleceniodawcy i pracownika-zleceniobiorcy,

- drugą jest sytuacja, gdy na istniejący stosunek pracy nakłada się stosunek cywilnoprawny między pracownikiem i osobą trzecią, na podstawie którego pracownik wykonuje pracę na rzecz pracodawcy (zleceniobiorcy itp.) w ramach łączącej pracodawcę z ową osobą trzecią (zleceniodawcą i inną w rozumieniu prawa cywilnego) umownej więzi prawnej.

W tym ostatnim przypadku to w istocie pracodawca jest rzeczywistym beneficjentem pracy świadczonej przez pracownika-zleceniobiorcę, bez względu na to, czy w trakcie jej wykonywania pracownik pozostawał pod faktycznym kierownictwem pracodawcy i czy korzystał z jego majątku (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 13 lutego 2013r., sygn. AUa 1142/12, lex 1282660, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 21 czerwca 2013r., sygn. III AU 1054/13, lex 1363247).

Zdaniem Sądu, w rozpatrywanej sprawie rozważenia wymagała druga z wymienionych sytuacji. Zgodnie z poglądem wyrażonym przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 27 czerwca 2013r., (sygn. III Au a 2027/12, Lex nr 1342233), „zwrot „działać na rzecz” użyty został w art. 8 ust. 2 a u.s.u.s. w innym znaczeniu, niż w języku prawa, w którym działanie „na czyjąś rzecz” może się odbywać w wyniku istnienia określonej więzi prawnej (stosunku prawnego). Stosunkiem prawnym charakteryzującym się działaniem na rzecz innego podmiotu jest stosunek pracy, do którego istotnych cech należy działanie na rzecz pracodawcy (art. 22 k.p.). Również wykonujący zlecenie „działa na rzecz zleceniodawcy” (art. 734 i n. k.c.). W kontekście przepisu art. 8 ust. 2 a u.s.u.s., zwrot ten opisuje zatem sytuację faktyczną, w której należy zastosować konstrukcję uznania za pracownika. Jest nią istnienie trójkąta umów, tj. 1) umowy o pracę, 2) umowy zlecenia między pracownikiem, a osobą trzecią i 3) umowy o podwykonawstwo między pracodawcą i zleceniodawcą. Pracodawca w wyniku umowy o podwykonawstwo przejmuje w ostatecznym rachunku rezultat pracy wykonanej na rzecz zleceniodawcy, przy czym następuje to w wyniku zawarcia umowy zlecenia/świadczenia usług z osobą trzecią oraz zawartej umowy cywilnoprawnej między pracodawcą i zleceniodawcą.”

Na marginesie Sąd wskazał, że art. 8 ust. 2a dotyczy z reguły takiej pracy wykonywanej na podstawie umowy cywilnoprawnej na rzecz pracodawcy, która mogłaby być świadczona przez jej wykonawcę w ramach stosunku pracy z tym pracodawcą, z tym, że musiałby on wówczas przestrzegać przepisów o godzinach nadliczbowych, powierzeniu pracownikowi do wykonywania pracy innej, niż umówiona (art. 42 § 4 k.p.) i innych ograniczeń i obciążeń wynikających z przepisów prawa pracy.

Zdaniem Sądu Okręgowego, poczynione w trakcie postępowania przed organem rentowym ustalenia faktyczne wskazywały, że w rozpoznawanej sprawie doszło do wypełnienia hipotezy wskazanego powyżej przepisu, co uprawniało organ rentowy do wydania skarżonych decyzji. Odwołująca zawarła umowę handlową ze spółką jawną (...), która to spółka realizowała ją w drodze umów zlecenia zawartych z pracownikami odwołującej, w tym z zainteresowanymi. Niekwestionowane były ustalenia organu rentowego, że zainteresowani wykonywali umowy zlecenia w miejscu świadczenia pracy i przy użyciu narzędzi odwołującej spółki, ponadto umowa handlowa była w okresie spornym realizowana wyłącznie przez pracowników odwołującej. Uprawnionym zatem był wniosek organu rentowego, że zainteresowany wykonywał pracę na rzecz pracodawcy odwołującej i to ten podmiot był beneficjentem korzyści wynikających z realizacji umowy. Świadczy o tym również okoliczność, iż trudne jest w praktyce, zarówno dla zainteresowanych, jak i stron umowy o świadczenie usług, rozdzielenie w czasie czynności wykonywanych przez zainteresowanych - pracowników dla (...) Sp. z o.o. i (...) Sp. J., zwłaszcza biorąc pod uwagę, iż propozycja pracy w ponadnormatywnym czasie pracy, w ramach umowy zlecenia, była wysuwana przez przełożonego pracownika - mistrza lub kierownika wydziału, który także wykonywał nadzór nad pracownikami w godzinach nadliczbowych w ramach umów zleceń, a umowa zlecenia sporządzana była na piśmie dopiero po okresie rozliczeniowym. Istotnym jest także sposób dokonywania rozliczeń wynagrodzeń dla pracowników, będących jednocześnie zleceniobiorcami, który dokonywano w oparciu o ewidencję pracy prowadzoną przez odwołującą za pomocą kart godzinowych.

Przy takich ustaleniach, to na odwołującej, zdaniem Sądu Okręgowego, spoczywał, po myśli art. 6 k.c., ciężar wykazania okoliczności przeciwnych, a w niniejszej sprawie odwołująca nie złożyła żadnych wniosków dowodowych, które wykazałyby bezpodstawność ustaleń organu rentowego. (...) Sp. z o.o.

w G. nie udowodniła podnoszonych w odwołaniu zastrzeżeń, że (...) zapewniał nadzór i kierownictwo (z przesłuchania zainteresowanych wynikało jednoznacznie, że nie poznali oni żadnej osoby reprezentującej ten podmiot, a polecenia pracy otrzymywali od swoich kierowników), a także że zainteresowani świadczyli również pracę na rzecz innych podmiotów. Nie można również podzielić poglądu odwołującej, że zainteresowanych łączyła w rzeczywistości umowa o pracę z (...) Sp. J., skoro immanentnym elementem umowy o pracę jest wykonywanie jej w czasie i miejscu wyznaczonym przez pracodawcę i pod jego kierownictwem, a w niniejszej sprawie o wskazanych elementach nie decydowała osoba ze struktur (...) Sp. J., tylko pracownik odwołującej.

Podstawowym skutkiem uznania osoby wskazanej w art. 8 ust. 2 a za pracownika, jest objęcie jej obowiązkowymi ubezpieczeniami emerytalnym, rentowymi, chorobowym i wypadkowym tak, jak pracownika (art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). W związku z tym, osoba ta podlega obowiązkowi zgłoszenia do wymienionych ubezpieczeń społecznych. Obowiązek ten obciąża płatnika składek (art. 36 ust. 1 i 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Jest on także zobowiązany obliczać, rozliczać i przekazywać składki co miesiąc do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (art. 17 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Ponadto, płatnicy składek w stosunku do pracownika obliczają części składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz chorobowe finansowane przez ubezpieczonych i po potrąceniu ich ze środków ubezpieczonych przekazują do Zakładu (art. 17 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych).

W ocenie Sądu, mając na uwadze, że w stosunku do pracownika płatnikiem składek jest pracodawca (art. 4 pkt 2 lit. a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), a art. 8 ust. 2 a rozszerza pojęcie pracownika na jego dalszą aktywność w ramach umowy cywilnoprawnej, jeżeli w jej ramach świadczy on pracę na rzecz swojego pracodawcy, naturalne i zgodne z wykładnią literalną tego przepisu

jest uznanie, że także w zakresie tej sfery aktywności, należy go uznać na potrzeby ubezpieczeń społecznych za pracownika tego właśnie pracodawcy. Za taką wykładnią przemawia także art. 18 ust. 1 a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, według którego, w przypadku ubezpieczonych, o których mowa w art. 8 ust. 2 a, w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe uwzględnia się również przychód z tytułu umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło. Z przepisu tego wynika logicznie, że płatnikiem jest pracodawca, a przychód z tytułu umowy cywilnoprawnej jedynie „uwzględnia się”

w podstawie wymiaru składek z tytułu stosunku pracy. Pracodawca, ustalając podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu stosunku

pracy, powinien więc zsumować wynagrodzenie z umowy cywilnoprawnej

z wynagrodzeniem ze stosunku pracy. Wniosek powyższy nie budzi wątpliwości

w przypadku pracownika, z którym sam pracodawca zawarł umowę cywilnoprawną

w sytuacji określonej w art. 8 ust. 2 a. W takim przypadku uznanie pracodawcy

za płatnika składek jest oczywiste i zgodne z ogólną zasadą wynikającą z ustawy systemowej, że płatnikiem składek jest podmiot będący stroną stosunku uzasadniającego objęcie obowiązkiem ubezpieczenia - pracodawca, zleceniodawca.

Takie rozwiązanie wydaje się również uzasadnione w sytuacji, gdy umowa cywilnoprawna została zawarta z innym podmiotem (osobą trzecią), lecz praca w jej ramach jest wykonywana na rzecz pracodawcy. Przemawiają za nim argumenty

już wyżej podniesione, a ponadto to, że obowiązki płatnika powinny obciążać podmiot, na rzecz którego praca w ramach umowy cywilnoprawnej jest faktycznie świadczona, i który w związku z tym uzyskuje jej rezultaty, unikając obciążeń

i obowiązków wynikających z przepisów prawa pracy. Sąd zauważył, że wskazanej

w art. 18 ust. 1 a operacji uwzględnienia w podstawie wymiaru składek z tytułu stosunku pracy przychodu uzyskiwanego z tytułu umowy cywilnoprawnej nie jest

w stanie wykonać osoba trzecia, będąca zamawiającym (zlecającym) w umowie cywilnoprawnej zawartej z pracownikiem. Teoretycznie może ona nawet nie wiedzieć, że zleceniobiorca (przyjmujący zamówienie) jest pracownikiem podmiotu, dla którego świadczy usługi (wykonuje dzieło) w ramach własnej umowy. Wobec tego Sąd przyjął, że pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy zlecenia zawartej z osobą trzecią, jest płatnikiem składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe z tytułu tej umowy.

W zakończeniu rozważań prawnych, odnosząc się także do zarzutu naruszenia przepisów postępowania administracyjnego zawartego w odwołaniu, Sąd przytoczył za organem rentowym stanowisko SN wyrażone w postanowieniu z dnia 14 stycznia 2010r. (I UK 238/09), w uzasadnieniu którego Sąd szczegółowo wyjaśnia kognicję sądów ubezpieczeń społecznych, wskazując m.in., iż rolą tych sądów nie jest kontrola stosowania przez organ rentowy przepisów prawa administracyjnego, a prawidłowość, zasadność zaskarżonej decyzji, oceniania na podstawie właściwych przepisów prawa materialnego. „Sąd ubezpieczeń społecznych - jako sąd powszechny - może i powinien dostrzegać jedynie takie wady formalne decyzji administracyjnej, które decyzję tę dyskwalifikują w stopniu odbierającym jej cechy aktu administracyjnego, jako przedmiotu odwołania. Stwierdzenie takiej wady następuje jednak tylko dla celów postępowania cywilnego i ze skutkami dla tego tylko postępowania”.

W tych okolicznościach Sąd podzielił stanowisko organu rentowego zawarte

w zaskarżonych decyzjach, zdaniem którego, skoro zainteresowani pozostawali w stosunku pracy z Zakładem (...) Sp. z o.o.

w G. i wykonywali na rzecz tej spółki pracę w ramach umowy zlecenia

z (...) Sp. J. w D., to konsekwencją takiego uznania jest ustalenie, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne stanowi sumę przychodów uzyskiwanych przez zainteresowanych z tytułu umów o pracę i umów zlecenia.

Mając na uwadze powyższe, Sąd uznając odwołania za bezzasadne,

na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji wyroku.

Apelację od wyroku wniosła odwołująca, zarzucając:

1. naruszenie przepisów postępowania, które miały lub mogły mieć wpływ na treść wyroku, a to:

- art. 233 k.p.c. w związku z dokonaniem przez sąd ustaleń faktycznych, sprzecznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego,

a to poprzez uznanie, iż praca świadczona była na rzecz powoda, gdyż

to powód odnosił korzyść z wykonanej pracy - korzystał z finalnego efektu prac, podczas, gdy z zebranego materiału dowodowego wynika, iż powód

jest jedynie poddostawcą dla innych odbiorców i to de facto oni korzystają finalnie z pracy zainteresowanych, a z pracy powoda korzystał również (...) Sp. J.,

2. naruszenie przepisów prawa materialnego, a to:

- art. 8 ust. 2 a ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (dalej zwanej ustawą), poprzez jego zastosowanie i ustalenie podstawy wymiaru składek u powoda dla ubezpieczonego, z uwzględnieniem przychodu uzyskanego przez niego z tytułu umów zlecenia zawartych

z płatnikiem (...) Sp. J., pomimo, iż w sprawie nie zaistniały przesłanki do stosowania przedmiotowego przepisu,

- art. 8 ust. 2 a ustawy, poprzez błędną wykładnię i przyjęcie, iż definiuje

on płatnika składek na ubezpieczenie społeczne za osobę wykonującą pracę na podstawie umowy zlecenia, jeżeli zawarła ją z osobą trzecią i w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy, pomimo, iż definicja legalna płatnika zawarta jest w art. 4 pkt 2 lit. a, a rola tego przepisu sprowadza się jedynie do objęcia takiej osoby, która świadczy pracę w ramach umowy zlecenia na rzecz pracodawcy, ubezpieczeniami społecznymi w zakresie właściwym dla osoby pozostającej w stosunku pracy,

- art. 4 ustawy, poprzez jego niezastosowanie, pomimo, iż z jego treści jednoznacznie wynika, że płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne za osobę wykonującą umowę zlecenia jest podmiot pozostający z nią w stosunku prawnym, uzasadniającym objęcie tej osoby ubezpieczeniem,

- art. 17 ust. 1 ustawy oraz art. 17 ust. 2 ustawy w zw. z art. 4 pkt 2 lit. a ustawy, poprzez ich niezastosowanie i przyjęcie, że podmiotem zobowiązanym

do obliczenia, w tym także części składek na ubezpieczenia emerytalne

i rentowe oraz chorobowe finansowane przez ubezpieczonego, potrącenia

ich ze środków ubezpieczonego, a następnie przekazania składek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wraz z częścią finansowaną przez płatnika,

za zleceniobiorcę może być podmiot trzeci, tj. podmiot niepozostający

z ubezpieczonym w stosunku prawnym, uzasadniającym wypłatę wynagrodzenia i objęcie tej osoby ubezpieczeniami społecznymi, a zatem podmiot inny, niż zleceniodawca,

- art. 17 ust. 1 ustawy w zw. z art. 4 pkt 2 lit. a w zw. z art. 8 ust. 2 a ustawy, poprzez ich błędną wykładnię i przyjęcie, że:

- art. 8 ust. 2 a ustawy wyłącza stosowanie art. 17 ust. 1 ustawy w zw. z art. 4

pkt 2 lit. a ustawy i wprowadza wyjątek od ogólnej reguły, iż płatnikiem składek jest podmiot pozostający w więzi prawnej z ubezpieczonym, a zatem

de facto wprowadza zwolnienie zleceniodawcy z obowiązków płatnika składek, w tym naliczania, odprowadzania i ponoszenia kosztów składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, pomimo, iż rola przepisu art. 8 ust. 2 a ustawy sprowadza się wyłącznie do przywrócenia obowiązku opłacania składek za osobę uznaną w rozumieniu tego przepisu za pracownika; art. 8 ust. 2 a ustawy niweczy istniejący pomiędzy zleceniodawcą, a zleceniobiorcą stosunek prawny, uzasadniający objęcie ubezpieczeniem społecznym i zdrowotnym

i nakazuje traktować go, jako nieistniejący,

- art. 18 ust. 1 ustawy w zw. z art. 18 ust. 1 a ustawy w zw. z art. 8 ust. 2 a ustawy oraz art. 4 pkt 2 lit. a ustawy oraz art. 17 ust. 1 ustawy oraz art. 4 pkt 9 ustawy, poprzez ich błędne zastosowanie i uznanie, że w podstawie wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne pracownika pracodawca ma obowiązek uwzględnić jego przychód z tytułu zlecenia zawartej z osobą trzecią, jeżeli

w ramach takiej umowy wykonuje on pracę na rzecz pracodawcy, pomimo, iż tego rodzaju przychód nie został przez pracodawcę wypłacony, ani postawiony do dyspozycji pracownika i pracodawca nie jest stroną umowy cywilnoprawnej,

- art. 734 i nast. k.c. w zw. z art. 8 ust. 2 a ustawy, poprzez jego błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że dla celów ubezpieczeń społecznych podmiot gospodarczy zawierający umowę zlecenia z osobą fizyczną, nie korzysta z rezultatów pracy, nie osiąga korzyści ekonomicznych i nie jest finalnym odbiorcą zlecenia, jeżeli zleceniobiorca jest pracownikiem podmiotu, z którym zleceniodawca zawarł umowę współpracy lub inną,

- art. 16 ust. 1 pkt 4, ust. 1 b oraz ust. 2 ustawy, poprzez ich niezastosowanie i w związku z tym przyjęcie, że zleceniobiorcy wykonujący w ramach umowy zlecenia zawartej z osobą trzecią prace na rzecz swojego pracodawcy, nie finansują z własnych środków swoich części składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i chorobowe, ponieważ w sytuacji uznania za płatnika pracodawcy (w miejsce zleceniodawcy), nie istnieje wypłacony lub postawiony do dyspozycji ubezpieczonego przychód, z którego pracodawca miałby faktyczną i prawną możliwość potrącenia należnych od ubezpieczonego składek,

- art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy w zw. z art. 22 § 1 k.p., poprzez ich niezastosowanie i przyjęcie, że ubezpieczony w ramach umowy zlecenia zawartej z (...) Sp. J. wykonywał pracę na rzecz odwołującej i był jej pracownikiem, w sytuacji, gdy ubezpieczony był pracownikiem podmiotu, z którym pozostawał w stosunku prawnym, tj. (...) Sp. J. i na podstawie zawartej umowy świadczył pracę na jego rzecz i pod jego kierownictwem, w miejscu i czasie przez niego wskazanym, podlegając jego bieżącym poleceniom w zakresie czynności, które wynikały z treści zawartej umowy.

W oparciu o powyższe zarzuty, wniosła o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie odwołań w całości,
2. zasądzenie od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Z. na rzecz odwołującej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za obie instancje,

ewentualnie o:

1. uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, przy pozostawieniu temuż Sądowi rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu.

W uzasadnieniu apelująca wskazała, że bezsporne były takie okoliczności, jak to, że zainteresowani w okresie objętym decyzjami zawarli umowy zlecenia z (...) Sp. J. oraz, że w tym okresie byli pracownikami powoda. Bezsporne jest również, iż w tym okresie powód oraz (...) Sp. J. byli związani umową o świadczenie. Również bezsporna w sprawie - w zakresie, w jakim wynikają z dokumentów w postaci umów zleceń, jak i rachunków - jest treść umów zleceń, jakie zawierali zainteresowani pracownicy z (...) Sp. J. oraz osiągnięte przez nich przychody.

Zdaniem skarżącej, Sąd błędnie uznał, że praca świadczona na podstawie umów zleceń nie miała charakteru pracowniczego, gdyż pracownicy podlegali kierownictwu pracowników powoda, wykonywali pracę na terenie przedsiębiorstwa powoda, wykonywali te same czynności, co na podstawie umowy o pracę oraz przy pomocy narzędzi powoda.

Przytoczone przez Sąd przyczyny w żaden sposób nie przesądzają, zdaniem skarżącej, o niepracowniczym charakterze pracy na podstawie umów zlecenia. Konstytutywne cechy stosunku pracy, przewidziane w art. 22 k.p., odróżniające go od innych stosunków prawnych, to: dobrowolność, osobiste świadczenie pracy w sposób ciągły, podporządkowanie, wykonywanie pracy na rzecz pracodawcy ponoszącego ryzyko związane z zatrudnieniem i odpłatny charakter zatrudnienia (Komentarz do art. 22 k.p. Monika Tomaszewska.). Zawarte przez pracowników umowy zlecenia, co do zasady spełniały te cechy. W niniejszej sprawie z samej decyzji i pozostałych dowodów wynika, iż praca była świadczona w sposób ciągły. Nadto, z umowy o współpracy zawartej pomiędzy powodem, a (...) Sp. J. wynika, że zleceniodawca zapewnił nadzór i kierownictwo nad zleceniobiorcami. Żaden przepis nie wymaga osobistego kierownictwa pracodawcy i żaden przepis nie zakazuje powierzenia takiego kierownictwa osobie trzeciej. Przebieg współpracy pomiędzy stronami wskazuje również, że odpowiedzialność za wykonanie usługi, a więc ryzyko związane z zatrudnieniem ponosił zleceniodawca, czyli (...) Sp. J. O niepracowniczym charakterze pracy nie może świadczyć również fakt wykonywania pracy przy użyciu narzędzi nienależących do zleceniodawcy, jak i jej wykonywania na terenie innego przedsiębiorstwa.

Jak wskazała apelująca, powyższe wady spowodowały, że Sąd bezzasadnie przyjął, iż praca zainteresowanych pracowników była wykonywana na rzecz powoda i w konsekwencji, w niniejszej sprawie zastosowanie znajdzie art. 8 ust. 2 a ustawy.

Skarżąca nie zgodziła się również z poczynionymi przez Sąd ustaleniami dotyczącymi tego, na czyją rzecz praca przez zainteresowanych pracowników była wykonywana, kto uzyskuje rezultaty tejże pracy, co jest podstawową przesłanką stosowania art. 8 ust. 2 a. Sąd słusznie zauważa, że (...) Sp. J. na pracy zainteresowanych pracowników zarabiał (faktura zawierała jego marżę). Sąd pominął jednak fakt, że powód jest jedynie poddostawcą swoich kontrahentów, a nie producentem finalnym. W tej perspektywie, z pracy zainteresowanych pracowników korzysta zarówno (...) Sp. J., jak i powód oraz jego kontrahenci i końcowi odbiorcy wyprodukowanych towarów. Każdy z tych podmiotów może być płatnikiem składek, w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. W normalnych realiach gospodarczych nigdy zleceniodawca, a nawet pracodawca nie jest jedynym podmiotem uzyskującym korzyść z pracy zleceniobiorcy, czy też pracownika.

Skarżąca zwróciła nadto uwagę, iż przyjęta przez Sąd Okręgowy wykładnia przepisów prawa materialnego, a przede wszystkim ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, jest niespójna i trudna do pogodzenia z literalnym brzmieniem przepisów.

W szczególności apelująca wskazała, że zgodnie z art. 4 ustawy, płatnikiem składek jest zawsze podmiot wypłacający wynagrodzenie. Przepisy w tym zakresie nie przewidują wyjątku i wyjątkiem takim nie jest art. 18 ust. 1 a ustawy, który nakazuje w przypadku zaistnienia przesłanek z art. 8 ust. 2 a ustawy uwzględnienie w postawie wymiaru składek przychodu z tytułu umowy zlecenia (lub dzieła).

Art. 8 ust. 2 a ustawy, rozszerzając definicję pracownika, de facto przewiduje dwie niezależne od siebie sytuacje. Nakazuje uznać za pracownika osobę, która zawarła umowę zlecenia z własnym pracodawcą oraz nakazuje również za pracownika uznać osobę, która zawarła umowę zlecenia z podmiotem trzecim, ale wykonuje pracę na rzecz własnego pracodawcy. Przepis art. 18 ust. 1 a ustawy ma charakter techniczny i w zasadzie bez sprzeczności z pozostałymi przepisami ustawy można go zastosować jedynie do przypadku, gdy umowa zlecenia została zawarta przez pracownika

z własnym pracodawcą. Zwrócić należy uwagę, iż przepis ten, w przypadku obowiązku odprowadzania składek od umów zleceń zawartych z podmiotem trzecim, nie może mieć zastosowania, z uwagi na fakt, iż zgodnie z art. 4, płatnikiem tych składek będzie zleceniodawca. Natomiast w przypadku umów zleceń, zawartych z własnym pracodawcą, brak tego przepisu prowadziłby do konieczności złożenia dwóch zgłoszeń i deklaracji.

W ocenie odwołującej, dokonując wykładni tychże przepisów zgodnie z wykładnią celowościową oraz przyjmując argumenty racjonalnego ustawodawcy, uznać należy, iż jedynym celem wprowadzenia przepisu art. 18 ust. 1 a ustawy było rozwiązanie opisanego problemu związanego z odprowadzaniem składek z tytułu umów zlecenia zawartych w własnym pracodawcą, a nie modyfikacja podstawowych zasad stosowania ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i nakładanie na pracodawcę obowiązków bez wyposażenia go w środki pozwalające na jego realizację.

Nadto podano, że nie sposób zgodzić się z obciążeniem pracodawcy dodatkowymi nieprzewidzianymi w przepisach prawa obowiązkami, a z taką sytuacją mamy do czynienia w przypadku umów zleceń zawartych przez pracownika z podmiotami trzecimi. Przyjmując zasady wynikające z art. 4 ustawy, w przypadku zajścia przesłanek z art. 8 ust. 2 a, płatnikiem składek winien zostać uznany zleceniodawca, a nie pracodawca, chyba, że jest to jeden podmiot. W konsekwencji,

z mocy art. 17 ustawy, obowiązek obliczenia i odprowadzenia składek winien spoczywać na zleceniodawcy. Skutek fiskalny takiej interpretacji jest identyczny, jednak jej stosowanie jest spójne z pozostałymi przepisami powszechnie obowiązujących przepisów prawa, w tym ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Taka też interpretacja była przez lata upowszechniana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Skarżąca zwróciła także uwagę, że realizacja obowiązków płatnika wynikających z ustawy - w zakresie niezwiązanym ze stosowaniem art. 8 ust. 2 a

w zakresie dotyczącym umów z podmiotem trzecim - jest oparta o wiedzę i informacje posiadane przez płatnika w związku ze stosunkiem prawnym, z którego wynika obowiązek odprowadzenia składek. Dotyczy to również posiadanych informacji

o przychodach, w oparciu o które należy wyliczyć wysokość składek. Wyjątek od tych zasad dotyczy tylko i wyłącznie stosowania art. 8 ust. 2 a w zakresie umów zawartych przez pracownika z podmiotem trzecim i wynika z przyjętej wykładni tego przepisu. W takiej bowiem sytuacji, płatnik nie zna ani treści umowy zawartej przez pracownika z podmiotem trzecim, ani wysokości osiąganego przez pracownika przychodu. Nadto, żaden przepis nie daje pracodawcy prawa do żądania tych informacji od pracownika, czy podmiotu trzeciego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych, starannych ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie oraz wywiódł logiczne i znajdujące oparcie w prawie materialnym wnioski.

Niesłusznie zarzucała apelująca Sądowi Okręgowemu sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z zebrany w sprawie materiałem dowodowym i naruszenie

art. 233 k.p.c. Przepis ten nakazuje sądowi dokonanie oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Zarzut naruszenia tego przepisu tylko wtedy może być uznany za usprawiedliwiony, jeżeli sąd zaprezentuje rozumowanie sprzeczne z regułami logiki, z zasadami wiedzy, bądź z doświadczeniem życiowym. Sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału zachodzi bowiem jedynie wtedy, gdy powstaje dysharmonia pomiędzy materiałem zgromadzonym

w sprawie, a konkluzją, do jakiej dochodzi sąd na jego podstawie. Jeżeli natomiast sąd z określonego materiału dowodowego wyprowadza wnioski logicznie poprawne

i zgodne z doświadczeniem życiowym, ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, chociażby w równym stopniu na podstawie tego materiału dowodowego dawały się wysnuć wnioski odmienne (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 27 września 2002r., sygn. akt II CKN 817/00 LEX nr 56906).

Także rozstrzygnięcie i rozważania, przedstawione na jego uzasadnienie, nie budzą wątpliwości Sądu Apelacyjnego, dlatego w całości przyjmuje je za swoje, bowiem Sąd I instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku w sposób odpowiadający wymogom art. 328 § 2 k.p.c. ustalił fakty, które uznał za udowodnione, wskazał dowody, na których się oparł i przyczyny, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej oraz wyjaśnił podstawę prawną wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

W niniejszej sprawie Sąd w bardzo drobiazgowy sposób przeprowadził postępowanie dowodowe. Swoje ustalenia oparł o zeznania świadków bezpośrednio zaangażowanych w realizację Porozumienia łączącego Zakład (...) ze spółką (...) z 31 października 2005r., a także w oparciu o zeznania zainteresowanego M. O.. Wszystkie te dowody nie pozwalały na poczynienie odmiennych ustaleń, niż te, jakich dokonał Sąd Okręgowy, również co do charakteru pracy zainteresowanych, wykonywanej w ramach umowy zlecenia.

Sąd Okręgowy nie naruszył zasad logicznego rozumowania i wnioskowania zgodnego z zasadami doświadczenia życiowego ustalając, iż w okresie objętym skarżonymi decyzjami zainteresowany (...) Sp. J. w D. zawarł z zainteresowanymi L. W., A. W. i E. W. umowy zlecenia. Nadto, zainteresowani pozostawali w stosunku pracy z Zakładem (...) Sp. z o.o. w G. i wykonywali na rzecz tej spółki pracę w ramach umowy zlecenia z (...) Sp. J. Pozostaje w sprawie bezspornym, iż zainteresowani, pozostając w zatrudnieniu zarówno w Zakładzie (...), jak i w Spółce (...), wykonywali ten sam zakres obowiązków, w tym samym miejscu pracy. Różnica w zatrudnieniu pomiędzy tymi dwoma stosunkami prawnymi wynikała jedynie z faktu, że praca świadczona na rzecz Zakładu (...) odbywała się w normalnych godzinach pracy, natomiast praca wykonywana w ramach umowy zlecenia odbywała się w nadgodzinach i w dniach świątecznych. Faktycznie zaś zróżnicowanie tych dwóch stosunków prawnych było uwidocznione jedynie w dokumentacji płacowej zainteresowanych, albowiem godziny pracy ponadwymiarowej były wykazywane jako praca świadczona w ramach umowy zlecenia zawartej z (...) Sp. J.

Z tych względów, również w ocenie Sądu Apelacyjnego, zebrany w sprawie materiał dowodowy daje pełne podstawy do ustalenia, iż zainteresowani

L. W., A. W. i E. W. - pracownicy Zakładu

(...) Sp. z o.o. w G., podlegali obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu, jako pracownicy

u płatnika składek Zakładu (...) Sp. z o.o. z tytułu umów zlecenia zawartych z (...) Sp. J. i w konsekwencji, podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne stanowi sumę przychodów uzyskiwanych przez zainteresowanych z tytułu umowy o pracę i umowy zlecenia.

Z uwagi na powyższe, zarzuty apelacji dotyczące naruszenia przepisów prawa procesowego, uznać należy za chybione.

W konsekwencji, nie zachodzi także podnoszony w apelacji zarzut naruszenia prawa materialnego, a przedstawiona w opozycji do Sądu Okręgowego własna wykładnia wskazanych w apelacji przepisów przez Zakład (...) nie zasługuje na uwzględnienie.

Przepis art. 8 ust. 2 a ustawy systemowej wprowadził wyjątek od reguły przyjętej w jej art. 9 ust. 1, że umowa zlecenia jest zwolniona z obowiązku ubezpieczenia społecznego, w sytuacji, gdy występuje u tej samej osoby obok umowy o pracę. Przepis ten został wprowadzony z dniem 30 grudnia 1999r. (ustawą z dnia 23 grudnia 1999r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych,

Dz. U. Nr 110 z 1999r., poz. 1256), po to, aby wyeliminować sytuacje, gdy w ramach umowy cywilnoprawnej ubezpieczony wykonywałby te same obowiązki, które świadczył w ramach umowy o pracę, wskutek czego, pracodawca nie musiałby zatrudnić pracownika w większym wymiarze czasu pracy lub w godzinach nadliczbowych i odprowadzać składki na ubezpieczenie społeczne od wyższego wynagrodzenia.

Stosownie do art. 18 ust. 1 a omawianej ustawy, w stosunku do ubezpieczonych, o których mowa w art. 8 ust. 2 a, w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe uwzględnia się również przychód z tytułu umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło. Płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu umowy zlecenia (świadczenia usług) jest zatem pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach tej umowy zawartej z osobą trzecią (tak: uchwała Sądu Najwyższego z 2 września 2009r., sygn. akt II UZP 6/09, LEX nr 514221 i wyrok Sądu Najwyższego z 22 lutego 2010r., sygn. akt I UK 259/09, LEX nr585727).

W świetle cytowanej już uchwały Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009r., przesłanką decydującą o uznaniu za pracownika osoby świadczącej w ramach umowy zlecenia pracę na rzecz swojego pracodawcy, jest to, że w ramach takiej umowy, wykonuje faktycznie pracę dla swojego pracodawcy (uzyskuje on rezultaty jej pracy). Użyty w art. 8 ust. 2 a ustawy systemowej zwrot „działać na rzecz” użyty został w innym znaczeniu, niż w języku prawa, w którym działanie „na czyjąś rzecz” może się odbywać w wyniku istnienia określonej więzi prawnej (stosunku prawnego). Stosunkiem prawnym charakteryzującym się działaniem na rzecz innego podmiotu

jest stosunek pracy, do którego istotnych cech należy działanie na rzecz pracodawcy (art. 22 k.p.). Również wykonujący zlecenie „działa na rzecz zleceniodawcy”

(art. 734 i nast. k.c.). W kontekście przepisu art. 8 ust. 2 a ustawy systemowej, zwrot ten opisuje zatem sytuację faktyczną, w której należy zastosować konstrukcję uznania za pracownika. Podkreślić należy, że hipotezą normy prawnej, wynikającej z art. 8

ust. 2 a ustawy systemowej, objęte są dwa rodzaje relacji pomiędzy zainteresowanymi podmiotami. Pierwszą jest sytuacja, gdy oba stosunki (pracowniczy i cywilnoprawny) dotyczą tych samych podmiotów, jednocześnie występujących wobec siebie w roli pracodawcy-zleceniodawcy i pracownika-zleceniobiorcy, drugą zaś sytuacją, gdy na istniejący stosunek pracy nakłada się stosunek cywilnoprawny między pracownikiem i osobą trzecią, na podstawie którego pracownik wykonuje pracę

na rzecz pracodawcy (zleceniobiorcy, itp.) w ramach łączącej pracodawcę z ową osobą trzecią (zleceniodawcą i inną w rozumieniu prawa cywilnego) umownej więzi prawnej. W tym ostatnim przypadku, to w istocie pracodawca jest rzeczywistym odbiorcą pracy świadczonej przez pracownika-zleceniobiorcę, bez względu na to, czy w trakcie jej wykonywania pracownik pozostawał pod faktycznym kierownictwem pracodawcy i czy korzystał z jego majątku.

Trudnym, a wręcz niemożliwym staje się przyjęcie za apelującym,

że zainteresowani zawarli ze spółką (...) umowy o pracę w rozumieniu

art. 22 k.p. Przede wszystkim przeczy temu sama nazwa umów, określona jako umowy zlecenia, a nadto, jak i przede wszystkim, uniemożliwiają przyjęcie powyższej hipotezy wszystkie aspekty przedmiotowych umów, związane z:

- rodzajem pracy, która była tożsama z pracą wykonywaną na rzecz Zakładu (...),

- miejscem pracy, która była świadczona na terenie Zakładu (...),

- nadzorem, sprawowanym przez pracowników Zakładu (...).

- sposobem zapłaty wynagrodzenia, które początkowo było płacone przez spółkę (...), by następnie, powiększone o marżę, było zwracane spółce (...) przez Zakład (...).

Powyższe uniemożliwia uznanie, że praca wykonywana przez zainteresowanych, w tym samym miejscu świadczona była na rzecz dwóch pracodawców w ramach dwóch odrębnych stosunków pracy.

W niniejszej sprawie zaistniała natomiast sytuacja, w której zainteresowani wykonywali pracę wyłącznie na rzecz Zakładu (...), a realizacja umowy zlecenia była widoczna jedynie w dokumentacji placowej zainteresowanych, stanowiącej swoiste przemieszczenie należności z tego tytułu pomiędzy apelującą, a spółką (...), które w rzeczywistości i tak doprowadzało niespornie do faktu, że Zakład (...) płacił zainteresowanym za wykonaną przez nich pracę w ramach umowy zlecenia. Bezsprawnie bowiem - wypłacane zainteresowanym wynagrodzenie z tytułu umowy zlecenia przez spółkę (...). J., było następnie zwracane spółce (...) przez Zakład (...), dodatkowo powiększone o marżę dla spółki (...), należną za pośredniczenie w tym procederze, który miał niewątpliwie na celu uniknięcie m.in. opłacania składek na ubezpieczenia z tytułu należności wypłaconych z umowy zlecenia.

Nie można nie zauważyć, że praca zainteresowanych na podstawie umów zlecenia zawartych z (...) Sp. J. zapewniała Zakładowi (...) realizację wszelkich zleczonych jej pracownikom prac, bez konieczności wypłacania dodatkowego wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, jak i w święta.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że w sytuacjach, do których odnosi się art. 8 ust. 2 a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, chodzi o jeden, szeroko ujęty pracowniczy tytuł obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom społecznym. Z tą regulacją korespondują unormowania zawarte w art. 18 ust. 1 a i w art. 20 ust. 1 tej ustawy, w których nakazano uwzględnienie w postawie wymiaru składek osób w nim wymienionych również przychodu z tytułu umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy, do której, zgodnie z Kodeksem cywilnym, stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło. Płatnikiem tych składek, w myśl art. 4 pkt 2 a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, jest pracodawca, który jest zobowiązany uwzględniać w podstawie wymiaru składek za swoich pracowników także przychody uzyskiwane przez tych pracowników z tytułu umów cywilnoprawnych, o ile prace w ramach tych umów wykonują w warunkach objętych dyspozycją art. 8 ust. 2 a tej ustawy (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 6 maja 2014r., II UK 442/13, LEX nr 1478022; z dnia 4 czerwca 2014r., II UK 447/13, LEX nr 1480061; z dnia 23 maja 2014r., II UK 445/13, LEX nr 1475168; z dnia 18 marca 2014r., II UK 449/13, LEX nr 1451362). Nie istnieje zatem odrębny tytuł ubezpieczenia na podstawie art. 8 ust. 2 a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, który mógłby stanowić przedmiot sporu przed sądem ubezpieczeń społecznych.

Mając powyższe na uwadze, zaistniałe w sprawie okoliczności niewątpliwie wyczerpują dyspozycję art. 8 ust. 2 a ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2015r., poz. 121) oraz ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2008r. Nr 164, poz. 1027 ze zm.).

Tym samym apelacja, jako pozbawiona podstaw prawnych, z mocy art. 385 k.p.c., musiała zostać oddalona.

/-/SSA I.Goik /-/SSA E.Kocurek-Grabowska /-/SSA M.Żurecki

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JR